

Je verplaatsen in iemands kwetsbaarheid

(Interview afgenomen door Karla Vanraepenbusch)

“We lazen in de krant dat de lockdown de meest kwetsbare personen in de samenleving geraakt heeft. Het viel ons op dat die mensen zelf niet aan het woord kwamen.” Dankzij het talentontwikkelingstraject van Eigen Kweek kunnen Anna Dupon en Xandry van den Besselaar nu op de podia van de cultuurcentra de verhalen brengen die toen in de pers onzichtbaar bleven. Dat de jonge makers gedreven zijn, bevestigt hun zakelijk leider Vera Otte: “Het creatieproces hoefde ik niet te stuwen, het was er gewoon. Ik had het gevoel dat ik mee op de trein moest springen, anders was die zonder mij vertrokken.”

Waarover gaat jullie voorstelling Project Donald?

Xandry: Wij vroegen ons af wie die mensen zijn die zo hard door de lockdown werden geraakt. We bedachten ons dat het waarschijnlijk niet de mensen om ons heen waren. Dus gingen we op zoek naar wie in de media onzichtbaar bleef.

Anna : Uiteindelijk vertellen we de verhalen van drie personen, namelijk van Kelly die in schuldbemiddeling zit, Nadia die tijdens de eerste lockdown een psychose kreeg, en Kenneth die in een rolstoel zit en gebruikmaakt van sekszorg. We hadden al een aantal projecten achter de rug over mensen met een kwetsbaarheid, en we wilden blijven doorwerken op dat onderwerp.

Xandry: Maar we voelden dat we een groter verhaal nodig hadden om dat thema aan op te hangen.

Anna: Toen botste ik op het verhaal van Donald Crowhurst. In 1968 besloot hij deel te nemen aan een solozeilrace rond de wereld. Op dat moment had nog nooit iemand dat gedaan, solo rond de wereld zeilen zonder stop. De Sunday Times heeft er dan een wedstrijd voor uitgeschreven. Donald nam deel aan die race, maar er liep van alles mis. Uiteindelijk hebben ze zijn boot teruggevonden zonder hem aan boord. De laatste aantekeningen die hij in zijn logboeken gemaakt had, zijn heel verward. Hij schreef dat hij de zin van het universum gevonden had.

Xandry: Er zijn een aantal thema's die zowel terugkomen in Donalds verhaal als in de verhalen van Kelly, Nadia en Kenneth. Donald heeft 243 dagen alleen op zee rondgedobberd, een lange periode waarin hij met niemand sprak en niemand aanraakte. Dat sprak tot de verbeelding omdat het zo'n dramatisch gegeven was. Tegelijkertijd herkenden we die situatie vanuit de lockdown: niemand zien of aanraken, en vast komen te zitten in je eigen verhaal.

Anna: Isolatie is de verbindende factor tussen de verhalen.

Waarom kozen jullie voor audio?

Xandry: Project Donald is een audiovoorstelling, waarin we het verhaal van Donald

vertellen, maar ook praten over onze ontmoetingen met Kelly, Nadia en Kenneth. Speciaal voor de voorstelling schreef de componist Adam Van Russell muziek. We brengen eigenlijk een live podcast op scène.

Wat wij daar zo mooi aan vinden, is dat audio iets intiem is. Via de stem mag je tot heel dicht bij iemand komen, terwijl het medium toch ruimte laat voor verbeelding.

Anna: Je kunt met audio heel dicht bij iemands gedachten komen. Ik merk dat ik soms bijna geloof dat de stem waarnaar ik luister mijn eigen gedachtenstem is, alsof ik iemand anders kan worden gewoon door naar die persoon te luisteren.

Xandry: Eigenlijk zijn we een beetje verliefd geworden op de mensen die we in onze voorstelling aan het woord laten. We hebben die gesprekken zo vaak beluisterd, en alle kuchjes, smakjes en gezucht gehoord. Het voelt een beetje gek dat je iemand zo intiem leert kennen, terwijl diegene dat helemaal niet bij jou heeft gehad. Tegelijkertijd is het gesprek ook maar een uitsnede van een paar uur. Wat er mogelijk nog allemaal speelt, weet je niet, maar die verbeelding speelt wel een actieve rol in de relatie die je opbouwt terwijl je tijdens het maakproces van de voorstelling steeds opnieuw naar die gesprekken luistert.

Jullie voorstelling laat mensen aan het woord die praten over hun ervaringen tijdens de lockdown. Hebben jullie de coronacrisis zelf ook gevoeld?

Xandry: Doordat de theaters sloten vielen veel van onze projecten weg. Daarnaast sloot de horeca, dus ook onze bijbaantjes vielen weg. Als beginnend kunstenaar moet je sowieso een balansoefening maken tussen werk waar je de huur van kan betalen en je artistieke werk. Noch het artistieke werk, noch de bijbaantjes zijn goed beschermd.

Anna: Hierdoor kun je in tijden van crisis als jonge maker zeer moeilijk terugvallen op sociale bescherming.

Xandry: Ik denk dat veel jonge makers dat hebben meegemaakt, ontmoedigd zijn geraakt en gewoon besloten een andere job uit te oefenen. Want die geldzorgen, dat is iets wat je besmet en wat je niet zomaar loslaat.

Vera: Het is een onzekere periode geweest. Dat wij als jonge theatermakers en als jonge zakelijke leider voor het talentontwikkeltraject van Eigen Kweek geselecteerd zijn, komt als een opluchting.

Xandry: Dat is de kracht van Eigen Kweek, dat we ons kunnen vrijmaken voor ons artistieke werk. Onze aandacht is niet meer zo versnipperd. Ik denk dat dat de kunst alleen maar ten goede komt.

Anna: Sinds ons afstuderen is het pas de eerste keer dat wij voltijds bezig kunnen zijn met een creatief project zonder dat we daarnaast nog koffies moeten maken of les moeten geven. Dat is een luxe.

Vera: We kunnen het artistieke werk nu eindelijk als echt professioneel werk zien, onder andere omdat we er vergoed voor worden. Eigen Kweek is een geschenk, omdat iedereen die aan de voorstelling meewerkt, daarvoor betaald wordt. Dat is voor een eerste productie echt uitzonderlijk.

Hoe bevalt die eerste kennismaking met de cultuurcentra?

Xandry: Het is een wederzijdse ontmoeting.

Vera: Veel hangt af van hoe open je je opstelt als groep. Door de deur van de repetitiezaal open te laten, nodig je mensen uit om te komen kijken, waardoor er gesprekken kunnen ontstaan.

Xandry: Tijdens onze residenties in de cultuurcentra kwam er altijd wel iemand eens piepen, om te horen wie Kenneth is, wat er nu juist met hem aan de hand is, en hoe we zijn verhaal vertellen. Daardoor hebben we ons in elk cultuurcentrum thuis gevoeld.

Vera: Je kan echt koudwatervrees krijgen om programmatoren aan te schrijven. Dankzij Eigen Kweek besef ik dat de programmatoren van de cultuurcentra daadwerkelijk geïnteresseerd zijn in wat we aan het doen zijn. Intussen heb ik hen ontmoet, en nu kan ik gezichten plakken op die namen. Dat persoonlijk contact maakt het gemakkelijker om hen te contacteren.

Daardoor kunnen we de voorstelling creatiever bekijken. Het houdt niet op als de voorstelling af is. Eigenlijk begint het dan pas. Wij spelen nu vooral in Antwerpen, maar er zijn ook Eigen Kweek trajecten in de cultuurcentra van West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant. Via de zakelijke leiders van die groepen kan ik polsen of wij volgend jaar kunnen optreden in de plekken waar zij nu optreden.

Anna: Uiteindelijk willen we hier meer dan een fijne herinnering en een stapel posters aan overhouden, maar ook verdere samenwerkingen uitbouwen.

Vera: We hopen dat dit ontwikkelingstraject een springplank kan vormen naar een volgend project, dat Eigen Kweek ons kansen biedt om ons echt in het werkveld te vestigen.